

Revtepeno
Poprijeta Devica Marija

V letni leśsalj. 2 st

1909. febr.

Zmozsna
Gospá Vogrszka

POBOZEN MESZECSEN LISZT.

Reditel:

Bassa Ivan plebános vu Bogojini.

Vszebina.

Sz.-cs. : Vszakdanésnje precisicsávanje	33
Tg. : Maria, nasa Mati.	40
S. I. : Trplenje Krisztusovo	44
X. Y. Hizsni zákon	50
Horváth L. : Szv. Margeta Kortonszka	55
Bassa Ivan : Ocsácje pűcsáve	59

Drobis. Posta.

**Ki ne dobro, ki je vees, ali menje dobo
sznoplesov, naj mi naznani! Vsza pizma k
meni, vu stamparijo nikaj!**

**Ki sesé liszt dáblati, naj za njega dve
koroni posle na ime: Bassa Ivan plebanos
vu Bogojini (Bagonya, Zalamegye) ali naj
onomi dá, od koga liszt prekvzeme vszaki
meszec.**

**Sziromáki, ki nemorejo zdaj vesaszi
plácsati, kak vszako leto, tak i letosz lehko
po veeskrátnih sumah, ali pa, kda bodo
meli, naednok plácsajo!**

Csiszti dohedki liszta sze obrnejo na zidanje ednoga
szamesztana (klostra) v krajini Szlovenszkoj na Vogrszkom.
Promineese leto je esztalo nanjega 300 koron. Zdaj
zse mámo 1100 koren i interes.

NEVTEPENO POPRIJETA DEVICA MARIJA

ZMOZSNA GOSZPÁ VOGRSZKA. — POBOZSEN MESZÉCSÉN LISZT

REDITEL: PREKMURSKO

BASSA IVAN NEJESKO

PLEBÁNOS DRUŠTVO

Vu Bogojini (Bagonya, Zalam.)

Prihaja vszaki meszec. Cena 2 koroni, v Ameriko tri.

Od vszagdanésnjega szvétoga precisicsávanja.

X. Pius pápa szo 1905. leta decembra 20. imenito dokoncsanje dáli na szetlo od goszluga i vszagdanésnjega szv. precisicsávanja. Zse szo minola stiri leta od toga vazsnoga dokoncsanja i zse sze kázse njegov lepi szád.

Záto de dobro, csi vogrszki szlovenci, steri szo escse ne csteli toga dokoncsanja, je tüdi szpoznajo. Dokoncsanje, sze po szlovenszkom etak glászi :

Szvéto Tridentinszko Cérkveno Szpráviscse znajocs nezgovorno obilnoszt bozse milosztí, stero krisztjani iz prijemanja najszvetejsega Oltárszkoga Szvesztva zadobijo, to právi : *Zselelo bi szvéto Szpráviscse, naj sze pri vszako^j szvétoj Mesi nazocsni verniki, ne szamo z dühovnim pozse-
lenjom, nego tüdi sz prijemánjom Oltárszkoga Szvesztva pre-
csisztijo.* Stere recsi zadoszta szvetlo odkrivajo zselenje szv. Materecérkvi, naj bi sze vszi krisztjani vszaki den okre-
pili sz tov nebeszkov hránov ino szí zsnjé popolnejse poszvecsenjé zajimali.

Tá zselenja zhájajo iz onoga zselenja, od steroga vuzsgáni je Goszpod Krisztus to bozse Szvesztvo nasztavo. On je naime ne szamo ednok i tüdi ne dvojlivo dao na znánje, ka je potrebno njegovo Telo dosztakrát jeszti i njegovo Krv piti, poszebno z etimi recsmi : *To je z nebész pridocsi krüh ; ne kak szo jeli vasi ocsevje manno i vmrli szo, ki je té krüh, zsiveo bode na veke* [Jan. VI. 59.] Iz té priszpodobnoszti angelszke hráne sz krühom i mannov szo vucseniki lehko razmeli, da, kak sze telo vszaki den hráni sz krühom i kak szo sze zsidovje vu püsztini vszaki den hranili z mannov : tak sze krisztjanszka düsa vszaki den hráni i okrepi z nebeszkim krühom. Zvün toga, ka nam vu Goszpodnovoj molitvi zapovedáva prosziti *krüh nas vszagdanésnji*, od toga ocsevje szvéte Materecérkvi szkoro z ednim glászom vszijo, ka sze pod tem ne na teliko materiálni krüh, telovna hrána, nego bole euhariszticsni krüh, steroga vszaki deu k szebi jemlémo, more razmeti.

Zsela Jezusa Krisztusa i szvéte Cérkvi, naj vszi Krisztjáni vszaki den prisztopijo k szvétomi precsiscsávanji, pa nájbole té namen má, naj krisztjani vu Szvesztvi zdrüzseni z Bogom, z toga mocs dobijo, da poterejo szvojo

pozseljivoszt, da sze ocsisztijo od málih pregrehskov, steri sze vszaki den pripetijo, i da sze obscuvajo véksih grehov, sterim je cslovecsa szlaboszt izposztavlena ; i ne posebno to [ne je to namen vszagdanésnjega precisiscsávanja], da sze Goszpodi Bogi csaszt, postüvanje szprávi, niti ne to, da bode prijemajocsim plácsa ali nájem za njihove jákoszti. Zatoga volo szvéto Tridentinszko Szpraviscese euhárisztijo [tak sze tüdi imenüje Oltárszko Szvesztvo] imenüje za *vrásztvo, stero nasz odszlobodi od vszagdanésnjih (málih) grehov i obráni velkih grehov.*

To bozso volo szo prvi Krisztjáni dobro razmeli ino szo vszaki den prihájali k tomi sztoli zsitka i kreposzti. *Bili szo sztálni vu návuki Apostolov i vu vküpnom obhájanji vlámanja Krüha* [Csin. Ap. II. 42.] I to szo vu naszledüvajocsih sztotinaj tüdi csinili na veliki haszek popolnoszti i szvétoszti, kak nam szvéti Ocsevje i cérkveni pizsátelje szvedocsijo.

Gda je pa pomali vgasüvala pobožnoszt i posebno, gda sze je janzenszki krivi návuk povszédi raz-sirjávo, szo sze zacséli prepirati od toga, sz kaksim pripravlanjom je szlobodno vecskrát i vszaki den prihájati k szv. precisiscsávanji ; ino szo eden od drügoga vékse i zsmetnejse pripravlanje zseleli za potrebnó. Z toga prepiranja je to zhájalo, ka szo szamo malo lüdih drzsali vrednih toga, ka bi vszaki den prijemali szv. precisiscsávanje ino bi sziz toga zvelicsávnoga Szvesztva véksi düsevni haszek jemáli ; ovi szo pa zadovolni bili, csi szo sze sz tem Szvesztvom okrepili ednok vu ednom tjedni. Pa escse tak sztrogi szo bili, ka szo celim vrsztam lüdih, kak na priliko trgovcom ali pa zákonszskim lüdem prepovedali goszto precisiscsávanje.

Vnogi szo pa vu naszprotno napáko szpadnoli. Tei szo tak miszlili, ka je vszagdanésnje precisiscsávanje po bozsoj zapovedi nalozseno, záto naj ne miné ni eden den brez precisiscsávanja, szo zvün drügih napák, stere szo

proti potrđjenoj návadi szv. Cérkvi, to glászili, ka na Vélkipétek tüdi trbe prijémati szv. precisicsávanje ino szo je tüdi delili.

Proti tomi je Szvéta Sztolica ne zamüdila szvoje duzsnoszti. Ár po dokoncsanji etoga szvétoga Réda, stero je vödano 1679. leta februara 12., potrđjeno od XI. Innocenta pápe, je té napáke obszodila i prepovedala; i z ednim je vöpovedala, ka vszi kaksestécs vrszte lüdjé, trgovci i zákonszki tüdi szlobodno vceskrát prihájajo k precisicsávanji, vszaki poleg szvoje pobožsnoszti i dopüscsenja szvojega szpovednika. Leta 1690. decembra 7 je pa po dokoncsanji VIII. Alexandra pápe obszodjeno i prepovedano vcsenjé Bajusovo poleg steroga bi sze zselela najcsisztejsa lübvav do Boga brez vsze szlaboszti vu onih, ki scséjo k precisicsávanji prisztopiti.

Ali janzenszki csemér [Krivi návuk], steri sze je na dobre düse tüdi zgrabo, je pod podobov csaszti i postüvanja duzsnoga Oltárszkomi Szvesztvi ne z cela premino. Prepiranje od pripravlanja, stero je potrebno k vrednomici i dosztojnomici precisicsávanji, je duzse osztalo vu szpomenci, kak odlocsbe Szvéte Sztolice; i tak sze je zgodilo, ka szo escse nisteri imeniti cérkveni vucsenjáki to vcsili, ka je szamo retkogda i szamo pod vnogimi pogodbami szlobodno dopüsztitü vernikom vszagdanésnje szv. precisicsávanje. Z drüge sztráni szo pa bili vucseni i pobožsni mozsje, steri szo lezsej dopüsztili to zvelicsávno i Bogi prijétno delo i vcsili szo, ka nega takse cérkvene zapovedi, stera bi vékse pripravlanje zselela k vszagdanésnjemi precisicsávanji, kak k tjédnomici ali meszecsnomi, ali szádovi, düsevni haszki szo doszta véksi iz vszagdanésnjega precisicsávanja, kak iz tjégnoga ali meszecsnooga.

Pitanja od té recsi szo sze vu nasih dnévaj povék-sala i razcsemerila, stera motijo raz-szodbo szpovednikov i düsnovészti vernikov; i to je Krscsanszkoj pobožsnoszti na veliki kvár. — Záto szo imeniti mozsje i dühovni

pasztérje nasemi szvétomi Ocsi, X. Piji ponizno prosnjo notridáli, naj szvojov najvisisov oblásztjov pitanje od pripravlanja k szv. precisicsávanji dokoncsajo, tak da tá nájbole zvelicsávna i Bogi nájbole prijétna návada ne szamo ne pomenka, nego da sze escse povéksa i povszédi raz-siri, posebno vu tom vremení, gda vadlűvanje i katolicsanszko vero od vszeh sztránih pregánjajo ino je isztinszka lűbav do Boga i pobožnoszt tak jáko potrebna. Szvéti Ocsa, da njim je tá szkrb i zsela nájbole na szrci naj krscsanszko lűdsztvo sz keu vecskrát i escse vszaki den prihája k szvétomi goscsenji, záto szo etomi szvétomi Rédi zapovedali, naj preglédne i rászodito pitanje.

I tak je szvéta Kongregácija Szpráviscsa vu szvojem punom zbori 1905. leta decembra 16. to pitanje sztrogo preiszkala i zroke od vszeh sztránih naprejdáne zrelo premiszlila i potom eta, stera naszledűjejo, dokoncsala i i raz-szodila :

1. Vecskrátno i vszagdanésnje széto precisicsávanje, stero Goszpod Krisztus i katolicsanszka Cérkev jáko zsele, je vszem Krisztusovim vernikom vszake vrszte ali sztálisa dopűscseno ; tak, ka je níkomi, ki vu sztáni miloscse i sz postenim i pobožsnim namenom prihája, k szvétomi sztoli, toga ne szlobodno prepovedati.

2. Posteni námen pa vu tom sztoji, ka ki k szvétomi sztoli prihája, naj ne csini to iz návade, ali iz práznosztí, ali iz cslovecsih zrokov, nego naj scsé bozsojvoli zadoszta vesiniti, zsnjim sze vu lűbavi bole pridrűzsiti i sz tem bozsánszkim vrásztvom szvoje szlabosztí i napáke zvrácsiti.

3. Csi rávno je jáko hasznovito, naj oni, steri dosztakrát i vszaki den prijemajo szv. precisicsávanje, csiszti bodejo odpűsztlivih grehov, nájmenje sz szlobodnov volov vesinjenih, li je zadoszta, csi szo csiszti szmrtnih grehov

i csi májo mocsno oblübo, ka potomtoga vecs ne do grehsili ; poleg stere isztinszke oblübe düse to doszégnejo, ka sze po vszagdanésnjem precsiscsávanji pomali resijo odpüsztlivih grehov i nagnjenosztí do njih.

4. Ali da Szvesztva Novoga Zákona, csi rázvno iz vcsinjenoga dela májo szvoj poszlédek [uszpeh], li sz tem véksi uszpeh májo [sz tem vecs düsevnoga haszka pri-neszéjo], sz kem bole sze cslovek pripravla na njé, záto sze trbe szkrbeti, náj sze pred szv. precsiscsávanjom dosz-tojno pripravlauje zvrsti, po njem pa dosztojno hválodá-vanje naszledüje — poleg mogocsnosztí, sztána i duzs-nosztí vszákoga.

5. Naj sze goszto i vszagdanésnje szv. precsiscsá-vanje szpametno csini, i naj vékso vrednoszt doszégne, je potrebno, da sze na tanács szpovednika godi. Ali naj sze csuvajo szpovedniki, da nikoga ne bodo odvrcsali od gosztoga i vszagdanésnjega precsiscsávánja, ki je vu sztáni miloscse i sz postenim namenom prihája.

6. Szvetlo je viditi, ka goszto i vszagdanésnje prijemanje szvéte euhárisztije poveksáva zdrüsenje z Jezusom, obilnej hráni düseven zsitek, düso oblácsi z vecsimi jákosztami i bole gotovo vcsini csloveki vekivecsno zvelicsanje, záto naj plebánosje, szpovedniki i predgarje poleg potrdjenoga navuka Rimszkoga Katekizmusa krscsanszko lüdsztvo na to tak pobožno i tak zvelicsávno návado dosztakrát opominajo i z vnogim prizadevanjem pobüd-jávajo.

7. Goszto i vszagdanésnje precsiscsávanje sze posebno naj raz-sirjva vu vszeh pobožsnih zavodaj ; za stere pa záto more valati dokoncsanje Kongregácije Püs-pekov i Redovnikov leta 1890. decembra 17. dáno. Náj-bole sze tüdi naj raz-sirjáva vszagdanésnje precsiscsávanje vu szemináriumáj klerikov, sterih vucseniki sze na szlüz-sbo oltára pripravlajo ; tak tüdi vu drügih krscsanszkih mladeniskih zavodaj.

8. Vu klostraj velikih i ménsih oblúb, steri vu szvojih regulaj ali kalendáraj májo na gvúsne dnéve naprej pizzano szvéto precisicsávanje, sze to naprej pizsanje more za dober tanács i ne za zapoved drzsati. Racsun naprej pizsanih szvétih precisicsávanj sze more drzsati kakli nájmenje za pobozsnoszt redovnikov. Záto njim more dopüscseno biti vecskrát i vszaki den prisztopiti k bozsemi goscsenji poleg réda vu etom dokoncsanji naprejdáuoga. Naj pa vsze redovne oszebe obojega szpola szpoznajo pravila etoga dokoncsanja, záto sze naj vszake hizse ravnitelje szkrbijo, da sze eto dokoncsanje vu domácsem jeziki pod oszminov Telovoga pred njimi gor precsté.

9. Na szlednje po razglásenji etoga dokoncsanja sze morejo vszi církvéni pizátelje zdrzsávati od vszákoga prepira okoli pripravlanja na goszto i vszagdanésnje precisicsávanje.

Vsza eta szo naprejdána po podpiszanom szekretári szvétomi Ocsi, X. Piji 1905. decembra 17. i Njihova Szvétoszt szo to dokoncsanje Previszikih Kardinálov za dobra szpoznali, potrdili i na szvetlo dati zapovedali — brez ozira na naszprotna odlocsénja. Zapovedali szo zvün toga, naj sze posle [eto dokoncsanje] vszem püspekóm i redovnim predsztójnikom, naj to naznanijo szvojim szemináriumom, plebánosom, redovnim závodóm i popóm; i naj od zvršenja toga, ka je tū zapovedano, vu szvojih porocsilaj od szvojih püspekij ali zavodov Szvétoej Sztolici racsundájo.

Dáno v Rimi, 1905. decembra 20. † Vincentius Kardinál, prenesztinszki püspek, predsztójnik. De Lai, szekretár.

Sz—cs.

Maria, nasa Mati.

Jezus na krizsi viszi; pod krizsom sztoji Maria, i szv. János. Iz Krizsa právi Jezus Materi szvojoj: „Zsenszka, ovo tvoj Szin!“ Jánosi pa pravi: „Szin, ovo tvoja Mati!“

Vnogi, lejko vszi, szmo zse csüli te szv. recsi! Itak miszlim, kem vecskrát bomo je csüli, tem bole je szpisemo vu nase szrce i tem bosí szinovje grátamo Device Marie!

Doszta zsenszk jeszte i decé na szveti. I lejko edno dete bode vszako zsenszko lübila kak szvojo mater? Lejko edna mati bode sterostecs dete lübila, kak szvojo dete? Pravi ednoj zsenszki: „Lübi to^o dete z lübeznosztjov edne materé“ — nede mogla lübiti deteta, csi je ne njéno; rávno tak nemre dete lübiti kak szvojo mater edno lücko zsenszko. Lübéznoszt decsinszka i roditelszka zapovedati i narocsiti sze nemre nego z globocsine szrcá zraszté.

Gda je Jezus Marii pravo: „Zsenszka, ovo tvoj szin!“ je tüdi ne zapovedo to lübéznoszt, nego zse je mogla goreti vu Maternom, Marijinom szrci szv. Jánosa i donasz.

Maria je lübila szv. Jánosa i nász z materinszkov

lúbéznosztjov, ne záto ár je Jezus zapovedo, nego záto, ár je Ona nasz i szv. Jánosa vu britkoszti, zsaloszti i bolecsinah pod krizsom znovics porodila. Lúbite zsenzke vaso deco, ár vu bolecsinaj szte je porodile; lúbila, je Maria szv. Jánosa i nász, ár nasz túdi vu tezsávaj za szvojo deco szpoznala.

Szv. János je lúbo Mario kak szvojo Mater, ne záto ár je Jezus zapovedo, nego záto, ár je vido njéne szkuzé i tezsáve; kak dete je glédo szv. János pred krizsom na Mario; to lúbézen decsinszko szv. Jánosa do Marije je vido Jezus na krizsi, to lúbézen k Marii je on dopúszto i potrdo z recsmi: „Szin ovo tvoja mati.“

Recsi: „Szin, ovo tvoja mati!“ je ne zapoved, kabi Mario lúbili. Csi bi Jezus z temi recsmi zapovedo naj Mario lúbimo, te bi vszaki eslovek mogao Mario, kak Mater hváлити. Szamoka poglednimo lúszto! Kelko jihjeszte, ki znájo, poznajo te szv. recsi, i itak ne lúbijo nebeszko mater. Szrcé njim mrzlo proti Marii, ar szo escse nigdár ne sztáli z szv. Jánosom pod krizsom, nigdár ne tezsáve Div. Marie prerazumeli. Szamo pri krizsi, gde je Jezus trpo, najdemo Mario; szamo tiszti, ki je vu szvojem zsvlenni túdi zse krvavo pot potio, bode Mario túdi kak mater lúbo.

Szte escse ne vpamet vzéli lúbézen edne dobre dūse? Szte ne escse vidli, kak dūse z lúbéznosztjov pune venec plétéjo i Marijin, materszki kejp okincsijo? Szte ne escse vidli, kak dūse, stere trpijo, k Mariji, k Materi vu njéno obrambo setújejo?

Lúbéznoszt proti nebeszkoj materi moremo csütiti; doliszpizati sze nemre!

Szrcé szv. Berchman Jánosa je do Marije gorelo. Lice nyegovo szvetlo grátalo od veszeljá i lúbéznoszt gda je od Marie csūo gucsati. Pitali szo ga, zakaj Mario tak lúbi? „Oh! Kabi pravo?“ „Ona je moja Mati“ — právi, záto jo tak trno lúbim.

Pod krizsom szpoznamo, ka je Maria nasa mati. Jezus nasz opomina z krizsa: Maria je najboksa Mati. Glédajte! Pri Krizsi sztoji, jocse i trpi. Zakaj jocse i trpi? ár lüsztvó njénoga Jezusa na krizs razpelo. I je lejko csemerna na na to lagoje lüsztvó? Nej! Spotajo zsidovje njo tüdi — i njéno szmileno szrcé moli za odpüscsanje grehov toga lüsztvá. Britko je Marii pod Krizsom i ona z lübéznosztjov gvera njihovo lagojino.

Maria je nasa Mati pri Krizsi grátala. Jezus je njo nam dao.

Jezus nasz z lübéznosztjov vekivecsnov lübo. Szebé je z cela nam dao. Postenjë szvoje je tá dao, dopüszto je, ka bi njemi jo vzéli te, gda ga na Krizs pribijejo, dopüszto je, kabi njemi vkradnoli gvant; krv je do szlednje kaple prelejo; zdrávje, mocs je vu zsidovszki rokáj zgübo; szam Ocsa nebeszki ga odpüszto, i ne potrostao. Meo je escse Kincs: Mario, Mater. Escse Mater szvojo je tá dao, kabi nikaj ne meo: Ona mogla nasa mati grátati.

Kabi Maria nam najboksa Mati grátala, jo Jezus tá Krizsi posztavo. Zakaj? Záto, naj sze navesi pod Krizsom od Jezusa, kak more od toga mao nász, njéno deco lübiti. Jezus je steo naj kak on lübi csloveka, kelko on trpi za csloveka, tak tüdi trpi i lübi csloveka Maria. Pod Krizsom sze Maria navcsila od Jezusa: lübiti szv. Jánosa i nász.

Maria je pod Krizsom nasa Mati grátala. Pozvao je Jezus pod Krizs tüdi szv. Jánosa. Zakaj? Naj, ki vidí trp lenje Jezusa, tüdi tam najde Mater. Zové Mario i Jánosa pod Krizs, kabi tam Mater i Sziná vküp zvézao z lübéznosztjov. Ne szamo Jánosa, nego vu Jánosi tüdi nász k materi.

Po szmrti Jezusovoj zapüsztlita Golgoto . . . Szv. János miszli dosztakrát na Marijino trplenje i na szkuzé pod krizsom pretocsene; nigdár ne pozábi njéno lübézen proti nepriatelom . . . naj szlajse szo pa njemi recsi Jezusove bilé, stere je mirajocsi pravo: Szin, ovo tvoja mati. Bla-

zseni je bio, ka njemi Jezus na smrtnoj poszteli dopüszto Mario, kak Mater lübiti, csaszliti, dicsiti. Blázseni je bio, ka je Szin nebeszke materé. Zakaj je tak blázseni, zakaj lübi Mario tak trno? „Maria je moja Mati“ — zato jo tak lübitim.

Katholicsanszke düse, csi scsémo Mario, kak Mater lübiti, odimo pod Krizs . . . premislávlimo szí od britkoga trplenja Jezusovoga, naszledüjmo njega na Krizsnojpoti . . . idimo tá, gde Jezus trpi i viszi, tam zagotovo bode tüdi Mati, stere szrcé je za nász prebodjeno.

Jezusa zselenje: Mario mejmo za Mater! Maria, lübléna Mati pelaj pod Krizs tvojega sziná, ka bom tam tvoje materno trplenje i dobroto vido, ka tam mojo decszinszko szrcé pod Krizsom vu tvoje materne roké denem . . . Vcsini mi to naj tak moje szrcé k szrci Jezusovomi i tvojemi kem bole szpodobno posztáne. *Tg.*

Premislávanje od britkoga Trpljenja Kristusovoga.

Szveti posztni csasz sze je palik zacsno i szvéta krscsanszka cérkev nász zové, i opomina ka bi premislavali britko trplenje i smrt nasega Goszpoda Jezusa Krisztusa, i sze pobogsali i sze isztinszko szpokorili. Ár szveta krscsánszka cérkev kak szkrbna mati szvojoj lüblénoj vernoj deci bolsega i hasznovitesega nemre zseleti kak to. Zakaj? ár düsa, stera vrlo i pobožno premislávlé britko trplenje i szmrt szvojega zvelicsitela, sze more predramili i gori sztánoti szvojega gresnoga szpánja i sze pobolsati, ár bñitko trplenje i szmrt nasega Goszpoda Jezusa Krisztusa kazse i vcsi csloveka od edne sztráni, da gresnik bio i po szvojem lasztivnom dugi sese vedno je, i da je pot zatajüvanja pokore i pobolsanja edino odszlobodjenje, zvelicsanje za njega: Od drüge sztráni pa vlévle hladilo, tolázsbo, vüpanje v njegovo potrto szocé, kazse njemi na neszkoncsno zazlüzsenje Jezusa Krisztusa.

Premislavlimo teda pazlivo i pobožno vu tom szvetom posztnom csaszi szvojega Odküpitela na poti britkoga trpljenja, stero vam scsém napiszati, da bi sze bole vu nase szrcé vtisznolo i szloteri szád obrodilo.

Szlávni vitéz Hildebrand je bio hūdo razsaljeni od drūgoga vitéza Bruno z imenom. Kácsji csemérje sze njemi vuzsgéjo v szrci i sze je ne mogeo vesakati dnéva, da bi sze krvávo razszodo nad szvojim szovrázsnikom. Celo nocs je verosztlūvao i ne je oká zatiszno i komaj sze dén zacsné, opáse szí mecs okoli ledevjá i sze podá na pot proti szvojemi protivniki. Ali, ar je scse prerano bilo, sztopi vu nikse znamenje, stero je sztalo poleg poti, doli szí széde i gléda podobe, stere szo na sztenah na málane bilé i stere je űtrásnja zarja rávno prav lepo razszvetlávala. Bilo je pa troje podob. Edna je kázala Zvelicsitela v zapűscsenom oblacsili pred Pilatusom i Herodesom i odszpodí je bilo napiszanoi ; „On ne preklinjao gda szo ga preklinjali.“ Drūga podoba je sztála pred ocsmi bicsűvanja i odszpodí je bilo zapiszanoi : On ne protűo gdaje trpo.“ I tretja podoba stera je kázala njegovo razpétje i je bilo zapiszanoi : „Ocsa odpűszti njim“ Vitéz gléda i poglejűje csűdovite podobe szpomenlivimi napiszi, zdaj malo na to zdaj pa na drūgo sze zgledáva i je premisláv le, na ednok ge nikaj prevzeme, szcré sze njemi zacsné topiti i ocsi vszkuzaj plavati ; on sze vrzse na kolena i moli. Gda znamenja ali szkapelice sztopi, ga szlávijo ali szrecajo hlápci vitéza Bruno i njemi pravijo : Rávno szmo sze napotili kvám. Nas goszpod je zbetzsaó. I gda Hildebrand v hizso sztopi, vu steroj je betzssen vitéz lezsaó, je pravo Bruno : „Moj brat, jez ti nemam nikaj odpűsztití vu szvojem szrci!“ Vrocse szuzé bratovszke lűbezni sze vlijejo njima z ocsi, szí dáta roke, sze zmirita i kűsneta i sze lipo poszlovita eden od drūgoga. Tű je szvetila vecsérna zarja domo idocsemi vitézi doszta mileisa i prijétnesa kak űtrásnja, Poglednite lubleni krcsencije ! kak csűdovito mocs szo mele podobe britkoga trpljenja Krisztusovoga do szrcá tak hūdo razkacsenoga vitéza. I ka nebi mele ? Na podobi Krisztosovoga trpljenja je namalano : Isztinszka krotkoszt, tiha potrpezslivoszt i práva szresna lűbezen do szovrázsnikov.

Na trpecsem Zvelicsiteli vidimo milo podobo isztinszke krotkoszti proti szvojemi odávci Judasi. Bozsji Zvelicsiteo je so na olszko goro vu ograd getszemanszki, bio je zsaloszten do szmrći, njegovo blázseuo szcré je plavalo i sze topilo v taksoj britkoszti, da trikrat milo zazóvé : „Ocsa

csi je mogocse, vzemi te pehár od méne pa ne moja liki tvoja vola náj sze zgodi!“ tá pride Judas Iskarjat eden dvanajszeri vucsenikov i zsnjim vecs razbojnikov z kolmi i z mecsi, steri szo bili poszlani od veksi dühovnikov i sztarasinsztva lüszta. I Judas njim je dáó znaménje, ár je pravo: „Steroga kúsnem, tisztje, njega zgrabite.“ I prisztopi k Jezusi i pravi: „Zdrav bodi vucsitel“, i ga kúsne Jezus pa njemi pravi: „Priateo zakaj szi priseo?“ Poglednite predragi! O krotkoszt tisztoga, steroga je zeo med szvoje vucsenike i steromi je nogé opraó pri zádnoj vecserji. O kak hüdo je to odáni biti od szvojega prijatela! I denok ga imenuje Krisztus scse za prijátela. O prelepa podoba nebeszke krotkoszti.

Na trpecsem zvelicsiteli vidimo tüdi milo podobo krotkoszti do szvoji szovrázsnikov. Krivi szvedocje gori sztánejo i ga tozsijo da lüsztvo zapelávlé, da prepovedávlé dácsó dávatí caszari, da szovrázsi i odörjávle zsidoszko vero, da szobote ne poszveti itd. Kak kacse ga pikajo szvojimi csemérnimi jeziki, z náj neszramnesimi recsmi szo ga zanicsevali i szo szi prizadevali zsáliti njegovo milo blágo i neduzsno szrcé. I ka pa csini on? „On sze ne kregao gda szo ga drügi kregali; Ne preklinjao gda szo ga drügi pszüvali; On ne zanicsevao gda szo ga drügi zanicsevali!“

„O cslovek! pravi tü szv. Auguszti — premislávlí szvojega odküpitela pred szodniki i tozsniki. Ka sze ti more pripetiti szramotnoga ka zse nebi presztáo prle tvoj Zvelicsar.“

To lepo jákoszt krotkoszti i mucsanja pri zanicsevanji i ogrizávanji szo sze lübleni szveci i szvetice bozse prav dobro navesili od szvojega bozsega vucsitela. Szveti Vincenc Pavlanszki je bio vecskrát ogrizaváni, i nigdár ga ne csülo sze tozsiti za volo toga, scse menje pa da bi sze gda neduzsnoga delao. „Szamo szvojim delom sesém poszvedocsiti, je pravo vecskrát dühovnikom szvojega zbiralisca. I gda je ednok sztáo pred kralicov i njemi je tá vocsi metala ka je obtoszni za volo nikse recsi, stero nebi nigdár miszlila od njega, je odgoverno na to: „Vase velicsansztvo jaz szem velik gresnik.“ Kralica njemi prigóvárja i na vszo mocs prizadevle naj dokázse szvoje neduzsnoszt. On njoj pa odgoverni: Krisztusa Goszpoda szo

duzsili scse doszta hűjse recsi, pa sze ne nigdar zgo-várjao toga.“

Na trpecsem Zvelicsari vidimonadele csűde puno podobo tihe potrplivoszti. Njegovi szovrázsniki i preganjálci, ga neszo szamo zanicsevali i szramotili, nego njűva trdo szrcsnoszt zraszté do tak viszoke neuszmlenoszti, da sze vszaki cslovek zgroziti more nad njűvim peklenszko grdim ravnanjom, csi le scse kolicskaj csűtecse szrce má. Oni ga bijejo i plűjejo vnjegov preszveti obráz, pred njega poklekűjejo, njemi zvezsejo roke, ga privezsejo k sztebri, ga neuszmleno razmeszarijo z remli, steri majo osztre oceone cveke na konci; tak je njegovo szvėto telo ja od temena do poplatov ne bilo na njem nikaj zdravoga, liki szame rane otekline; zatem szpletejo z spicsasztoگا trnja korono i jo pritisznejjo na njegovo preszvėto glavo, da osztri trni globoko szégajo veselo: na zádnye njemi nalozsijo tezsek krizs na rame i ga tirajo pred szeboj na goro kalváriojo i ga tam krizsajo. I ka je pa Jezus k vszemi tomi pravo? Ne je szvojih vűszt odpro, liki potrplivo je molo za nje.

O krscsászka dűsa vcsi sze od Jezusa trpeti i mucsati, csi te sto zbantűje, szpomni sze na vdárce stere je tvoj Zvelicssr dobo. Csi sze vu szvoji zadregah ne ves kama obernoti, zgledni sze na verige i vajati, stere szo mocsno zvezale roke tvojeга Zvelicsitela. Csi trpis bolezen, pogledni pálik na sz trnjom bodecso glavo tvojeга Odkűpitela. Csi trpis zsėjo i glád, sze zmiszli na jeci i zsucs sterim szo Jezusa vu szmrtni tezsávaj napájali. Csi te tezsijo drűgi krizsi i nevole, premislávli trdo poszteo szv. krizsa, na sterom G. Jezus Krisztus viszi. Vcsi sze od Jezusa trpeti i mucsati, vcsi sze, kak szo sze vcsili lűblėni szveci i szvetice bozse.

Vecs let je lezsála, kak nam Lavata pripovedava, edna pobožsna dűsa, stera je bila jáko betezsna. Eduok jo obiscse edna prijatelica i jo tolázsi i szresno milűje, ka zse tak dugo potrplivo trpi. Da bi nikelko ohladila i pomirila szrcé pobožsne potrplivke, njoj pokázse szprsztom na krizsanoga Jezusa i pravi. Proszti denok krizsanoga Jezusa, naj te odszlobodi tvojeга trplenja. I sze zdigne betezsnica i govori tak, da bi jo szveti csemérje prijali i pravi: Ka li mi kazses na krizsanoga i mi zselis, ka bi proszila krizsanoga, náj bi me odszlobodo, mojega trp-

lenja, kak bi mogla kaj taksega proziti i tévjati szvojega Zvelicsitela. On viszi na krizsi radovolno, ár je bila to vola njegovoga nebeszkoga Oco, oh i jesz nevolna gresnica bi sze krizsa bojala? Delecs v kraj náj bo to od méne. Rada viszim z Krisztusum na krizsi, ár Bog tak scsé i dokecs on scsé rada trpim z lübezni do njega bozsega odküpitela vsze to i scse vecs, ár je on neizreseno doszta vecs trpo za méne.

Na trpecsem Zvelicsiteli vidimo na zadnje prelepo podobo: pravo iskreno lübezen do szovrázsnikov. Razbojniki i morilci szo scse ne zadovolni sztem, ka tak grdo ravnaajo zsnjim, liki prebodnejo njegove szvéte roke i nogé ga pribijejo na krizs i sze njemi pri teh sztrasnih bolecsinah poszmehavlejo i za hladilo njegove sztradne zséje njemi dájo na meszto pozsirka vodé jeci i zsucs, scse po szmrli njemi ne senkajo, liki preszmeknejo njegovo preszvéto sztrán. Celo sztvorjenje sze zgrozi nad njüvov peklenszkov trdovratnosztjov denok njüvo szrce osztáne neobcsütlivo i trdovrátno. Nebeszki Zvelicsiteo bi lahko szvojov mogocsnov recsjov v hipi szkrcso z zemlé vsze najemnike satanove; ali on nescse; on trpi i nerje kak szpravni áldov i lepa podoba práve krscsánszke lübezni do szovrázsnikov; za szvoje szovrázsnike, steri ga do szmrli preganjajo prelevle szvojv krv, scse mirajocs z digne szvoje ocsi proti nebeszam i moli! „Ocsa odpüszti njim, ár ne vejo ka delajo.“ O lepi zgléd práve szrcsne lübezni do szovrázsnikov.

Krscseniki, csi sze zglédnemo szprávim krscsánszkim okom na odicseno podobo szvojega nebeszkoga Odküpitela i le nikelko premislávlemo to lepo podobo práve isztinszke lübezni do szovrázsnikov: jeli sze ne bodo potom tüdi nasa szrca vuzsgála i ne bomo lübili potom tüdi mi szvoje szovrazsnike? O kak delecs szo locseni tisztí od szvojega bozsega Goszpoda i vucsitela steri celo leto i leta kühajo csemére i szrd; ali tisztí steri pravijo ka scséjo odpüszti razzsálenje ali pozábili pa nemrejo. O kak noro je to! Sto nemre pozábiti razzsálenje, ga tüdi odpüszti nemre. Nigdár ne govori krscsenik ka odpüszti szovrázsnikom je né mococse; ne právi: Krisztus je bio Bog, zato kaj taksega lahko vsino; ali jesz szem szlab cslovek i nemrem odpüszti szvojim szovrazsnikom.

Poszlūsaj ka ti na to szv. Augusztin odgovori : Vtežno bi sze scse znabiti steri krscsenik zgovárjati i praviti : „Jesz nemren ka je Krisztus mogeo ; zakaj Krisztus je veliki dvojih natur. Zato nam pa posztavi v zgléd szv. Stevana, steri je szamo cslovik bio. Zato csi ti miszlis, da sze prevecs térja od tébe, da bi posznemao szvojega Goszpoda i odpūsztó szvojim szovrazsnikom, oberni zato ocsi na szv. Stevana.“ I jesz scse pridenem : obracsaj szvoje ocsi na szve szvéce i szvetice bozse i sze prepricas, da szo vszi szpunjavali to lepo krscsanszko cshednoszt. Z med doszta zglédov ti scsém szamo ednoga napiszati :

Pobozen grof Elcear je doszta trpo od szvojih szovrázsnikov. Vszigdár je pa sztopo z velikov dūsnov potrpezslivosztjov njim naszproti. Pitajo ga, kak njemi je to mogocse ? On njim odgovori : „Gda sze zdigavlejo v meni csemérje, vcsaszi premislávlen szvojega Jezusa na krizsi i poszlūsam, ka je on pravo, gda szo sze njegovi szovrázsniki znjega poszmehávali i ga szramotili vu njegovoj britkoszti — i tū csűjem zmirom njegov krotki glász : Ocsa odpūsztí njim ; ár ne vejo ka delajo. Jesz szí prizadevam to molitev Goszpodovo z globocsine szvojega szrea za njim moliti i pogledni moje znotrasnje sze pomiri i csemér sze potrosta i krotkoszt zmága.

Csi szo szveci bozsi, steri szo tūdi lūdje bili, kak mi, to mogli, zakaj pa mi nebi mogli ?

Zato dragi csteveci scse ednok vasz opominam na recsi, stere szem vam piszao. Poglednite i ravnajte sze po podobi, stero szem vam pokazao na gori. Ja zglédavlite sze vszi pogoszci na Krisztusa, szvojega trpecsega odkūpítela ; premislávlite vrlo to milo podobo i vcsite sze od njega prave krotkoszti, potrpezslivoszti i lūbezni do szovrázsnikov. Ne odőrjávlite, csi vasz drűgi odőrjávlejo ; potrpíte i mucsíte, i radi odpūsztíte tisztim steri vasz razzsáljijo. Szpomiríte sze pri vszem szvojem odőrjávjanji poleg recsih, stere je szv. Augusztin govoro : O cslovek, ka sze ti more hűjsega zgoditi, ka nebi zse prle presztao i preneszeo tvojj Odkūpíteo i gvűsno bote radovolno vsze presztáli.

Ka je hizni zákon ?

Po hiznom zákoni scsé Bog napuniti szvoj zemelszki i nebeszki ország. Ka sze tak razmi po hiznom zákoni? Zamerkam, ka mo zaprva hizni zákon szamo kak edno naturálszko zavézanje na zsvilenje glédali pa po tom mo szí od hiznoga zákona kak ednoga z teh szedméríh szvesztv gucsali. Naturálszki i szvesztveni zákon je ono edno delo, ár je Jezus Krisztus szvojih vernih zákonszko naturálszko vküpszvilenje vu obernaturálszki réd povzdigno, gda je tomi naturálszkomi zákoni podelo szvojo miloscsó. Hizni zákon, kak szvesztvo szamo tak dobro porazmemo, csi mo prvlé znali, ka je hizni zákon vu naturálszkom rédi?

Hizni zákon je ednoga moskoga z ednov zsenzskov pøleg právde szklenjena sztálna, do groba trpécsa i na vsza dugovánja raszpresztreta zavézba, na od Bogá odlo-cseni cil, naj bi sze cslovecsánszki národ goriobdrzsao, povnozsao, naj bi sze edendrüggoga vu telovnih i düsevnih potrebcsinah pomágala.

Zavézba zsvilenja je hizni zákon, vu sterom sze takse oblászti i duzsnoszti zdrzsávajo na hizsnike gledocs, stere sze raszpresztréjo na vszo njuvo zsvilenje. Náj glávnese je vu tom : oblászt na zákonszko zsvilenje i z toga szhá-jajocse zákonszke duzsnoszti. Tak vu hiznom zákoni do-bijo hiznicje oblászt, ali tekáj duzsnoszti tüdi na szébe vzemejo. Z szlobodne vole szklenejo zákon ; ali tá zanka je te do groba vküpvézse i zákonszke duzsnoszti sze na

njih naszlánjajo escse proti voli, z szvoje vole sze od njih odszloboditi nemrejo.

To je Bog tak dokoncsao na haszek cslovecsánszkoga národa. On ki szigurno, pod kastigov peklénszkih mok prepovédáva : Ne pŕaznúj ! hizsnikan ne szamo ka dopüsztí naj bi telovno zsveti, nego njé escse na to nagible. Ali to sze szamo pravdeno zákonszkin hizsnikan dopüsztí i oni morejo z tém dopüsccsenjon szramezslivo zsveti, ne ka bi zákonszko posztel po kaksih ruzsnih grehah zamazali.

Hizsnike je Bog tüdi vu zákonszkom zsvljenji ne na szlobodno volo püsztó, nego osznovo njim je cil, stero je, naj bi sze po narájanoj deci cslovecsánszki národ povek-sávao. Na to szo zadobili hizsnicje oblászt na edendrügoga telo. Szvoje telo tak dolzavézsejo hizsnicje vu zákoni. Szlobodno szí odeberéjo szvoj pár, koga scséjo ; ali oblászt ober szvojega tela tüdi onomi prekdájo, i nikomi drügomi, z kém szo vu hizsni zákon sztopili. Ober szvojega tela to oblászt szta prekdalá edendrügomi do szmrti. Záto to zákonszko oblászt niscse neszmi nazájpotégnoti, i zákonszke duznsosztí more szpunjávati.

Od velkoga dela szí eti gucsimo : od blázsensztva i dühovnoga méra hizsnikov, od csiszte zdrave krvi, od mocsnoga odvetka. Za to sze scsé Bog poszkrbeti, gda hizsnike vézse na zákonszko vernoszt z osztrov zapovedjov. I csi hizsnicje zsvivo z szvojov zákonszkov oblásztjov, duzsni szo na on cil zsveti, steroga njim je Bog osznovo, na povnozsanje národa i té cil z nikaksim tálon ne szmejo zanicšvati. Ár z nikaksim tálon lüdomorszto vesinijo oni, ki szami radi prekrátijo, naj sze vu zákonszkom zsvljenji nebi poleg bozse vole novi zsitek pobüdo. Ona neszmilena mati pa, stera z kaksin pilon, mocsnim zdigavanjon szvoje dete vu utrobi zadüsi, ali pa nje pred vremenom na szvejt prineszé, je vmorila szvoje lasztívno dete, steromi je prekrátíla viditi lice bozse, ár je neduzsno düsico od popri-jétnoga greha ne zcsisztíla krsztna voda. Zveksina one neszrecsne persone csinijo té greh, stero szo proti bozsoj voli brez zákona matere posztanole. Szvoj velki greh escse z véksim okladéjo, naj bi sze szamo od spota odszlobodile. Ali csi sze njim glih prigodi, ka pred lüdsztvon szvoj spot zakrijejo : szramotiti do sze mogle ednok pred Bogon i celin szvetom na dén szodnji, csi nedo právo pokoro csi-

nile ; ár je szpizano, ka tam „nika nede szkrito, ka sze nebi odkrilo, nika zatajeno, ka šze nebi vözvedlo.“ Z novim grehon nemo mogli zbrizati sztáre grehe. Ne sze trbej szamo te szramotúvati, gda zse szvoj spot pred lüdsztvon zatajiti nemremo, nego vszigdár morefno szramezslivi biti, naj nasz nebi niksi spot doszégno.

Naj szpoznajo hizsnicje szvoje vizzoko pozvánje ! To scsé Bog, naj bi hizsnicje njemi pomágali napunjávati nébo i zenlo po szvojoj deci, stere szo duzsni szkrbno i pobozsno za nebésza goriodhrániti. Dete szvoje telo z sztarisovoga tela dobi : ali düso pri vszakom deteti Bog zuova sztvori, stero vu poprijétji z telon vküpzdrüzsi ; i tak posztáne cslovek zsvocsi, kep bozsi, ki je na to pozváni, naj bi ednok nebésza zadobo. Jeli prestimate, kakse je to pozvánje ? Znáte, kak vizzoko je Bog csloveka cenio ? Sziná szvojega jedinordjenoga je dao za csloveka, ki je mro na krizsi za nase zvelicsanje. Záto právi eta Jezus : „Zsena, gda rodi, je zsalosztna, ár je prisla njéna vöra ; ali gda je zse porodila dete, zse sze ne szpomina z szvojega sztiszkávanja od veszeljá, ka sze je cslovek na szvet narodo.“ (Ivan. 36, 21.) Pa je ete szvet szkuzna dolina : i dönok jeszte zrok na veszeljé, gda sze novi cslovek narodi ; ár je ete szvet sztuba vu nebésza, eto zemelszko zsvilenje pripravlanje na vecsno blázsensztvo, po nevolali ete szkuzne doline pela pot vu nebeszko radoszt, vu stero je vszaki pozvani ; i pride i tá vszaki, ki na zemli verno szlüzsi Bogi i Goszpodí szvojemi zdrzsávajocsi zapovedi njegove, stero vszaki lehko vesini, csi má dobro nakanenje.

Tak szí miszlite krscs. hizsnicje od cslovecsega pozvánja i te csi na Boga i szvojo düso escse kaj date, proti bozsoj voli ne bodete oszkrunjávali zákonszko posztelo. Posteni hizsnicje za bozsi blagoszlov imajo deco. Kelko nerodnih sztarisov bi celo vrednoszt dálo za edno dete ! Naj sze vam ne vnozsajo, deca ! Ne je spot, nego dika csi sztarisje kak náj vecs postene decé goriodhránijo za zemelszko i nebeszko domovino „Csi ti Bog dao ágneca, zagvüsno ti dá k njoj trávicó.“ Kem vecs te sze szkrbeli zadeco, vsze obilnesi bode vas nájem pri Bogi. Zse na etom szveti vecskrát Bog polona sztárise, gda njim veszeljé pripravla vu onom deteti, stero szo zse za visesnje

stimali. Damiaszki szv. Peter je szvojoj materi zse tūdi visesji bio. Vu csemeráh je mati vólűcsila na ceszto szvoje dete. Ali edua dobroga szrcá zszenszka je detece goripobrála, i gda szo sze materni csemérje vtisali, te je njé njoj nazájdála. Te máli Peter je lepo rászao; med tem je zgűbo szvoje sztarise; grobiánszki brat njegov ga je k szebi vzeo. Sztradao je vnoga. I dőnok gda je peneze najsao na ceszti, to je ne na szvoje potrebsine obrno, nego je dao za szvojega oco meso szlűzsiti. Brat njegov po iméni Damián ga je dao soláriti, vu solah szo sze vszi vucsitelje ober njegove bisztre pámeti csűdivali. Szledi je pűspek, cerkveni vucsitel i szvetnik grátao. Csi bi neszmilena njegova mati dozsivela njegovo velko csészť: kak bi sze njemi veszelila . . . Nas szv. Ocsa X. Pius rimszki pápa szo tūdi te nájsztaresi szin bili szvoje dovice materé, stera je devétero decé z szvojimi trűdami goriodhránila. I zahválen szin je szpomin dao podignoti ober groba szvoje materé na steri kamen je bilo zdubleno: „Vrla zszenszka je bila, devétero decé je goriodhránila.“ To je isztinszko velki zaszlűzs i vrednoszt tak pred lűdsztvom, kak pred Bogoa! . . .

Vu bozsem imeni znova oznaujűjem právdo njegovo, stera vėzse rezi prebėranja vszakoga csloveka pod kastigov vecsnoga szkvarjenja: Z zákonszkov oblásztjov szamo zákonszki szľobodno zszivėjo, ali szamo z szvojim hizsnikon i ne z nikim drűgim. Hizsncije to szvojo oblászt szamo poleg bozse vole szľobodno nűcajo na povnozsanje csľovecsanszskoga národa „Ne zadrzsávajte sze od edendrűgoga, csi szamo ne z obe krája dovoljenov volov; zszivte z zákonszkov oblásztjov, naj vasz nebi szkűsávao satan, csi sze nebi mogli zadrzsávati“ opomina szv. Paveo hizsnike. Ár tá zákonszka oblászt obvarje hizsnike od razvűzdanoga zszivlenja, gda njemi vera pokázse, naj bi szi vu hizsnom zákoni gaszio szvoja telovna nagnenja.

Zákonszko zszivlenje pa to zselej, naj bi hizsncije vkűper prebivali i edendrűgoga vu vszem pomágali, podporali, naj bi sze pomágali na telo i dűso gledocs, naj bi szvoj vremeniten i vekivecsen cil doszėgnovsi szvoje duzsnoszti poleg bozse vole szpunjávali na zemli i tak bi vredni bili zadobiti nájem bozsi vu nébi.

Zse z toga lahko previdimo, ka je hizni zákon, na sterom lezsi zsvljenje cslovecsánsztva, ne proszto cslovecse ali szvecko násztavlenje, ne szamo pogodba na vküpszivlevje, nego k veri szlisajocse násztavlenje, stero je vszigdár i vsze povszédi z verov bilo vküpprikapcseno. Nancs szí nemremo miszliti, ka Bog, ki je za szébe sztvoro csloveka, naj bi ga za tálnika szvojega blázsensztva vcsino, csi de zsvivo poleg njegove vole, ka bi Bog na gresno cslovecso volo nihao hizni zákon, z steroga sze cslovecsánsztvo dale narája. Záto bodemo vu pridocsem vidili i glédali, ka hizni zákon od Bogá szhája.

X. Y.

Szv. Margejta Kortonszka.

— Februar 22. —

Margejta je v Luviani vu Toscani leta 1247. rojena od sziiromaski, páverszki sztarišov; imé Toscana je záto dobila, ár je vtom váراسi szvéto zsviela ino zposzebnim tálom postúvana bila. Pobožsna mati njéna je zse za szedem lejt mrla, macsija je pa szigurna, brezi lúbéznosztí zszenszka bila. Margejte veszélo csútejnye sze je nej stelo pod macseje szigurnosztjov naniziti, nego zlejpim gvantom szí je tejlo olepsavala, pred lúdmí sze je mitila, naj szebé szega lepsc szkaszé. Poszebno sze je povídla ednomí trzsci z Montepulziano várasa, i to znánje, ka nakráteí bogátoga, nemeskoga csloveka zszena bode, je njo escse bole zapelalo, szlejpó napravilo, tak ka Bogábojaznoszt i szramotlivoszt pred lúdmí zgúbila, i kak sesztnájsszet lejt sztara deklina szvojo ocsinszko hizso tá nihá, ino devét lejt dugo zonim trzscóm zvún hizsnoga zákona je vkúpzsivela.

Zgodilo sze je pa, ka je té cslovik v níksój trgovinszkoj prilíki od domi odisao, in nazajidócs szo ga porobili, bujli ino v edno grabo zakopali. Margejta je domá zszé nemérna bila, ka ga tak dugo nega domo, záto sze gor-

naravna ino njemi proti scsé idti. Kak na vulico sztopi, pesz njéni zacsné na njo lajati i pred njov v edno borovjé bezsi, bogala je psza, steri pred ednov grabov szláne. Margejta notri sztopi, vküpszprávléno lisztje i veje gorogríne-i glej, pred ocsmi vidi szvojega lübnjeka, csrvjé szo njemi tejlo zsé zacsnoli ino vonjécsi zdüh ide ztejla, ár sze je tejlo zsé rozpüscsávalo. Sztrasno videjnje, sztokrat sztrasno ná Margejto gledócs. Sztráh, bojarnoszt i dvojnosszt szo sze premenjávali v Margejte szrci. Od zsalosztí eden cajt nejmo sztoji tam i gléda mrtveca, po tom edna mála szvetloszt Bozse miloscse pride vnjeno szrcé i zacsné zdihávati: „Oh, kak hitro sze dokoncsa zemelszko veszélje! Glej Margejta csloveka tvojega veszeljá, lübi ga zdaj, csi ga mores, to gnílo, vunjecso tejlo, za steroga volo szí szvojega Bogá i ocsó zavrgla! Gdé je zdaj nje-gova düsa, stera je tebé, grejsnica, bole lübila, kak Bogá! Zakoj volo jasz tüdi ne trpim zsnjim vréd ednaki ogenj? O milosztivni Ocsa, razmim zsé zvánje tvoje szv. miloscse. Ti scsés meni cajt dati na pokoro — i jasz pokoro scsém csiniti.“

Vcsaszi je vsze szvoje kincse zasénkala, odvrzse váras, pred nogé ocsinszke szpádne i odpüscsanjé proszi. Ocsinszko szrcé sze je szmilüvalo, nego macsija kak edna furia jo je mantrala zszaksov prilíkov. Margejta je vsze odürjavanje i mantranje trpejla, i vnjenom szrci je zsaloszt pozsalüvanja tak visziko gorela, ka vu szvojoj domovini, gdé je prvle lüsztvó zpácsila, na edno nedelo okouli sinjeka szebi edno vaját obeszila, pred cérkvenimi vrátami dolípokleknola i notri idócsé za odpüscsanje proszila. Zatoga volo sze je njena macsija escse bole razszrdila ino ecse ocsa njeni jo zdetelom vréd zhízse ztírao.

Margejta je zdaj vográdci mogla prejknocsiti — edna sztrasna nócs! Satan sze je knjoj priblízsávao: „Ka je zdaj tebi pokora valála? Jeli sze je tvoj ocsa radüvao nad tvojim pobogsenjom? Nej! Jeli szo sze nebésza szkrbéla

za tébe? Nej. Ti szi od Bogá zavrzsena, od lüszta vólücsena i na glád obszoneja: Pomágaj szi száma, vej szi escse mláda, lejpa, v Montepulziani escse vecs zalübleni más — oni do sze dobro szkrbéli za tébe.“ Dönok Margejta nepresztanoma zdháva: „O Jezus, bojdi meni szmilen“ ino eden csüdoviten, trostapum glász sze dá csüti: „Idi v Cortono, sztoupi notri szv. Franciska trétji réd; jasz bom sze szkrbio za tébe.“ Vcsaszi ide tá ino pri dvöma pobozsnima zsenama sztanejnje dobi i znajzadnjim delom zaszlüzsi telko, kelko je njoj i deteti potrejbno bilo. Vudné mocsno déla, vecsér sze je pa zbicsüvala, cejle nócsi vu molitvi verosztüvala, rejtko je szpála i téda na góloj zemli, lice szi je zpeszkom ribala, ár je escse itak lepoto mejla na njih, nej je jejla nej mesza, niti ribe szamo eden falacsek krüha ino vcsaszi kakse zelenje; na ocsi ino jezik szi je pázila, med delom je szigdár Bogá molila, ino poszebno szi je premislávala od Jezusovoga trplejnja.

Za tri lejta je dobila obleko réda ino tüdi vcsaszi zvünréda miloscse; trpecso bojzanoszt od pogüblejnja je zgübila; kak szunce je szvejtla Bozsa miloscsa vnjéno düso, tak ka je generalszko szpóved oprávilá, na stero sze je oszem dni dugo naprej pripravlala. Jezus, Maria i Angeo csuvár szo sze njej vecskrát szkázali i njo trostali, ali tüdi satanszko szküsavanje sze je vecskrát ponouvalo. Vcsászi je satan gorobüdo vnjej szamoszebéprestimanje: „Tvoji grehi szo tebi zsé dávno odpüscseni, nihaj to velko pokoro, naj duzse zshivés, Bogi szlüzsis, i ztvojmi jákosztmi lüsztvi na példo bodes . . . ár zdaj zsé szakse ocsi na tébe glédajo . . .“ Margejta goropré szvoje mále hizsice okno i kricsi: „Vi poglavarje z Cortone, zazsenite me vö zvárása, jasz ta nájvekša grejsnica, brezi postenja zszenszka, jasz szam vecs jezero zmojim razvüzdanim zsitkom zpácsila i zapelala, jasz, jasz szam mojo familio zavlácsila, i ocsó preszilila naj me zszvoje hizse zgoni . . .!“ Tákša poni-znoszt je obládala satana! Vnogo lüsztva jo je poszlüsalo

ino sze je jokalo za volo tak velkoga szamoszebézanic-
csanja; nego njoj je to escse nej zadoszta bilo, z dovoljen-
jem szpovednika njenoga je sla vszvojo domovino v Lu-
viano, i po szvetoj mesi — zednim vozsom na sinjeki —
je proszila lüsztvó odpüscsanje za volo szpáke. Edna bo-
gata zsená — Manentessa — to vidévsa, vsze tá niha,
kloster dá zidati ino száma tüdi notri sztoupi med kotrige
pokorocsinécséga réda.

Vu Cortoni je Margejta doszta dobroga csinila zopra-
vilom betezsnikov, z molitvami za vsze sztálice no zonov
mocsjov, stero je vu szebi mejla na csloveka szreé glé-
docs. Lüsztvó blüzi i zdalesnjéga kraja — dühovnicje i
szvetszki, moški i zsene, nemestjácke i pörgarje — velka
vnozsina je knjoj hodila za tanács, i trostanje. Szamo ne-
bésza znájo, ka je bila Margejta Cortona várasí i cejloj
krajini. Satan je edno szlejdnjo pot escse gorpoizkao njo
— namrecs lüsztvó je tak zapelo, ka szo vszvojoj szle-
poszti njo za edno zvüna szebé za szvéto kázano mlücsó
vö zkricsali; escse szíromácje i betezsnicke, sterim je tak
lübeznivo dvorila i tüdi njéni szpovednik, szo njoj britke
dnéve napravili. Nego Margejta je tüdi to ognja probo
obsztála ztrejmi skérami: zponiznosztjov, molitvami ino
detinszkim vüpanjem vu Mariji i vu rozpétom Jezusi.

Za stiridvajszet lejt jo je g. Bog kszebi zvao; njéni
beteg je sztrasno bolezlivi bio, ali escse véksa njéna zsela
Bogá viditi, na stero je vrejdna posztánola 22. Februara
vu leti 1297. Pri njenom grobi sze je vecs csüd zgo-
dilo i njeno tejlo escse za 400 lejt cejlo, i lejpo bilo tak,
da bi zdaj vgrob polozseno bilo. X. Leo pápa szo dovo-
lili vu leti 1518 Cortona várasí njoj eden dén poszvetili,
Benedek XIII. pápa szo pa 1728. njo med szvéce zpiszali.

Horváth Lőrinc.

Iz zgodovine sv. materecerkve.

Ocsácje pücsáve.

zv. Anton je vmro 358. ga leta po Kr. rojsztvi, Kak szmo vidili, vise 6000 njegovih vucsenikov je szprevajalo njega na szledjen pocsinek pa z temi vucsenikami njegovimi sze zacsne po pravici szamosztanszki réd.

Obsüdüvanja vredni szo bili eti szvéti mozsje, ki szo odpovedali vszemi veszélji etoga szveta ino szo naszledüvali Krisztusa za volo njegovih recsih : „Bödite popolni, kak je vas ocsa nebeszki popolen.“ Vu poszti molitvi szo prenasali szvoje tezszo, szamozvoljeno tezszo, zsvilenje ; vesili szo lüdsztvo, stero je k njim po tanacs prihajalo ino vucsenike, steri szo steli tüdi njim szpodobno zsvieti.

Njihovi návuki i zsitek szo nam vu vnogih knjigah popisvani, z sterih eti naj bodo nisterni posztavljeni.

Tak cstémo na priliko od szvétoga *Hilariona*, ka sze je vu 15-tom leti szvoje sztaroszti podao k szvétomi Antoni vu püszтино. Zacsüdivani ob tem, ka tam vido ino csüo, sze je on tüdi na szamosztanszko zsvilenje odlocso. So je domo, odao je vsza, stera je ládao ino je razdelo zadoblene peneze med szíromáke. Szam' je pa odiseo vu pücsavo med szvetov zemlov ino Egyptomom sztojécso, kde sze je celih 50 let zdrzsavao trpécsi vrocchino, mraz, glád ino zséjo z ednákim szrcem. Vu zacsétki szvojega szamosztánszkoga, pücsávnicskoga, zsvilenja je vszaki den

szamo 15 fig jo, pa to tüdi vecsér po szuncesenom zhodi. Kda je ne bogamolo, je kosare pleo ino zemlo obdelavao. Sztanüvao je vu ednoj poldrügi meter viszokoj i rávno tak sirokój hizsicski, stero szí je z csiszla szam napravo. Od 21-ga leta szvoje sztaroszti je prek treh let vszaki den malo zkúbanoga zelenjá jo po tom pa tri leta malo szühoga krúha. Pa tak je zsivo do 64-ga leta málov hránov.

Ednok je pohodo szv. *Epiphaniusza* püscsávnika, steri njemi je steo meszo dati za jeszti, nego on je to odvrno rekocs: „Nikdar szam ne meszá jo pa ga ne bondem,“ -to je regula mojega zsvljenja.

Epiphanius njemi je pa odgovoro: „Moja prednja regula je pa to, ka szam nikdar ne dopüsztó, ka bi sto zaszpao, ki je proti meni kaj vu szrci meo, pa jasz szam tüdi nikdar ne zaszpao, csi szam proti drügomi kaj meo, dokecs szva sze ne zmirila.“

Hilarion je szpoznao, ka je Epifaniuszova regula popolnesa, kak njegova, nego meszá záto ne jo.

Szpodobna cstémo od szvétoга *Makariusza*, steri je vu szvojoj mladoszti pasztér bio. Ednok szo ga továrisje nagucsali, ka je z njimi navküpe hodo fige kradnot. Na to ga je taksa zsaloszt obisla, ka je tam povrgeo szvojo szlüzsbo pa je odiseo v püscsavo ne dalecs od edne Egyptomszke vesznice, kde je vu osztrój pokori zsvocsi z pletenjá korblács goridrzsao szvoje zsvljenje ino velko popunoszt doszégno vu szamoti. Z njegovih govorov nisterne precastimo eti:

„Szvéto zsvljenje brezi vcsenjá doszta vecs valá, kak vcsenjë brezi szvétoга zsvljenja. Ki szvéto zsvé, on tam tüdi haszni, kde mucsi, ki pa bozsno zsvé on pa zse z lagojim mislenjom tüdi kvár dela. Csi drügomi ne, szamomi szebi. Kde je pa szvéto zsvljenje z pobožsnim navukom vküpprikapcseno, tam je popuna modroszt.“

Makariusz je posebno krotek i lübeznivi bio med

vszemi püscsavnikami. Ednok szo ga drügi drázsili, ka sze tak lübeznivi kázse proti vszakomi, on njim je pa odgovoro: „Dvanajszet let proszim zse vu poniznoszti mojega Boga, naj mi to milosceso krotkoszti i poniznoszti podeli, pa bi zdaj za vaso volo zavrgeo ete miloscese?“

„Kak pa to, szo ga pitali drügikrát, ka szi ti vszikdár ednáko szühi, csi jes, ali sze posztis?“ On je pa odgovoro: „Drevo, stero plamén okolivzeme, more prvle, ali szledkar zgoreti; rávno tak je z cslovekom: csi je njegov düh vu bogabojznoszti ocsiscseni ino vu eto bogabojznoszt notrivtopleni te eta bojaznoszt Bogá pomali vsze pozsgé ino zaprávi vu njem, ka je grehsno.“

Ednok je nazocsi bio, kda je eden püscsavník drüge prevecs osztro pokárao pa njemi je te pravo; „Csi bos ti szam csemeren, kda drüge na dobro pot szprávas, te ti tüdi z naszládnoszti poprávas drüge; pazi, ka kda drüge resiti scsés, szam szebe na zaprávis!“

Ednok je prek Egyptoma potüvajocsi z szvojimi továrisi csüo, ka je eden decsák etak pravo szvojoj macteri: „Mati, ete bogatin me rad ma, jesz pa njega ne; liki etoga szíromáka, ki mené odürjáva, jasz jako rad mam“. Szvéti Makariusz sze je csüdivao ober toga gucsa, dokecs je ne na szlednje pravo szvojim továrisom: „Vu tom gucsi detetajasz edno velko pravico nase verem vidim. Nas Bog je tak bogat ino tak lübeznivi k nam, pa ga mi li nescsemo bogati; nas neprijátel, hűdi düh, je pa velki szíromák pa nasz odürjáva iz vsze szvoje mocsi pa ga li tak vnogi lúbijo.

Od Orontesz püscsávnika cstémo, ka je ednok vu püscsavi v nedelo, kda szo vszi püscsavniceje k bozsoj szlűzsbi prisli, naopak meo obleko naszebi pa tak, ka je z szpodnjim talom bila gori z kolerom pa doli obrnjena. Kak je tak vu szvetiscsi sztao pri oltari med szvojimi prijatli, je eden cerkveni szlűzsabnik priseo k njemi re-

kocs: „Orontesz, más pamet? Glédaj, vszi z prsztom kázsejo na tebe; kak szi sze to oblekeo?“ On pa kda je v pamet vzeo, ka za falinge jé na njem, sze nikaj ne zmoto, nego je tá sztopo pred szmejécse rekocsi: „Viste, vi szte Sinaiszko goro na opak obrnoli vu vasem szrci [düh bozsi] pa niscse ne pita, ka je to za csüdo. Jasz szam pa szamo pláscs naopak oblekeo pa sze vszi csüdivate nad tem.“

Tak grehsnik, csi prevrzsés düso szvojo — tü sze csüdivaj, kak szo sze drúgi szkrbeti znali za njo pa jo ti tüdi obrácsaj z vsze mocsi nazaj.

Bassa Ivan.

Drobis.

Leszeni csuvár. Vpreminocsem meszeci szé je zgodilo pri ednoj vogrszkoj zseleznici, ka je na njoj potúvajocsi inzsiuer v pamet vzeo, ka pri ednoj csuvárszkoj hizsi jáko esüden mozs drzsi v rokaj táblo. Sztavo je cüg pa szo sli toga csuvára glédát pa szo naisli, ka je z lesza naprávleni pa tá posztávleni — te právi pa nindri v krcsmi szedi. Sze razini szamo vu szebi, ka szta obadva baktera : právi pa leszeni vcsaszi szlúzsbo zgübila — csi pa sto na cüg etoga zsvilenja posztávleni, ka bi pazo na pot decé ino szlúzsábnikov, on pa kak stécs leszeni, trdi pa nemáren za szvojo szlúzsbo, ga Bog li trpi ino csáka na njegovo pobogsanje. Jeli, ka je Bog nezgócsano poterpezslivi ?

„**Los von Rom.**“ Nemske recsi szo, stere telko pomenijo, ka „vkraj od Rima.“ Z temi recsmi szo naime ráatali szoszedne nemce na luterauszko vero. Proszifca 15-ga je bilo 10 let tomi, ka szo zacsnoh to kriko z penezami pa z nemszoga poszlanimi luteranszskimi popami pa szo vu etih letaj millione vödáli, nego vernikov szo szí ne szpravili. Je bilo vu celoj Ausztrii 60,000 lüdih, ki szo prekposztópali, da pa szami taksi; steri szo prle ne vu nase cerkvi hodili, zdaj pa vu njihove túdi ne hodijo. Satan dela, mesa národe, tú pa tam sze naide, ki sze zapela, nego düh bozsi zsvé escse ino ne zapüsztí one, steri vu njem verjejo.

Posta reditela.

L. A. Pertocsa. Ne je pripravno, za to szam ne mogeo gorivzėti. Drűgocs, csi te mi pizali, ne pozabite stemplna, ka szam zdaj na posti strof placsaó.

Fr. R. Cleveland. Kalendarje 6 koron z postov vréd. sznopicsje pa 3 korone vszaki na leto. Hvala za pozdra, vlenje.

Cz. J. Bridgeport. Miszlim, da je zdaj zse vsze v rédi. Drűgacse je ne mogocse bilo letosz.

Vszem. Vnoga pizma dobim, na stera vszaki odgovor csáka. Ne mi je mogocse vszaki meszec na 40—50 pizem odgovora dati. Januariuski sznopicsje szo zfalili, za to ki szo sze prekeszno glászili, szamo od februara mao dobijo. Meszto januariuskoga pa njini rad poslem nisteren sznopics lanszkoga leta, csi tak dovolijo.

Na zidanje nove bogojanske cérkve szo darüvali :

Z Bogojine.

Vu januári vözkázano: 453·10 K. (vu vküpdavanji szo sze stamparje zmesali.)

	K. f.
Donsa Peter	40.—
Vogrin János	20.—
Kocsar Ána	2.—
Vogrin Mihao	28.—
Bojnéc Matjas	2.—
Küzma Stevan	6.—
Lopert Peter	40.—
Lopert Bára	10.—
Knezsics Maria	1.—
Vogrin Martin	1.—
Lopert Jozsef	10.—
Puhan Klára	20.—
Kardinár Jozsef	10.—
Puhan Stevan	10.—
Guitman Anton	10.—
Guitman Ivan	60.—
Czaszar Matjas	10.—
Mencigar Peter	2.—
ml. Puhan Anton	8.—
Benkovics Stevan	2.—
Benkovics János i Donsa Bára	20.—
Benkovics Miklos	10.—
Rogács Jozsef	5.—
Rozsman Stevan	3.—
Rozsman András	4.—
Feréncz János	10.—
Puhan Peter	10.—
Puhan Rosa	30.—
Gerencsér Stevan	10.—
Horváth Matjas	40.—
Horváth József	10.—

Vküp 897·10

Na zbiranju nove pogodbe cerkve sse
darivani:

X Bogojina.

Va januarji vzkazano: 488-10 K. (va vkupljanji) sse sse
-stampaře kresali.

Knizsice od pobožnoszti bratovesine preszv.
Szrca Jezusovoga sse dobijo pri Szakovics Józsefi,
beltinszkom g. kaplani. Edna kosta 6 fille-
rov, 100 kosta 5 koron.